

5.2.5.1. Темпоральні іменні прислівники.....	133
5.2.6. Прислівники предикації.....	135
5.2.7. Сполучні прислівники.....	136
5.3. Частки після прислівників.....	136
6. Частки.....	137
6.1. Відмінкові показники.....	137
6.1.1. Називний тематичний відмінок: показник は.....	138
6.1.2. Називний рематичний відмінок: показник が.....	140
6.1.3. Порівняння は та が.....	141
6.1.4. Композитні відмінкові показники.....	144
6.1.5. Родовий відмінок: показник の.....	145
6.1.6. Знахідний відмінок: показник を.....	147
6.1.7. Давальний відмінок: показник に.....	148
6.1.8. Відмінок напрямку: показник へ.....	151
6.1.9. Орудний відмінок: показник で.....	152
6.1.10. Різниця між で та に при позначенні місця.....	155
6.1.11. Сполучний відмінок: показник と.....	157
6.1.12. Відкладний відмінок: показник から.....	158
6.1.13. Порівняльний відмінок: показник より.....	160
6.1.13.1. Порівняльні конструкції.....	162
6.1.14. Граничний відмінок: показник まで.....	164
6.1.15. Подвійні відмінки.....	166
6.2. Власне частки.....	168
6.2.1. Обмежувальні частки.....	168
6.2.1.1. だけ «тільки, лише».....	168
6.2.1.2. ばかり «тільки, лише».....	169
6.2.1.3. しか «тільки, лише».....	171
6.2.1.4. のみ «тільки, лише».....	171
6.2.1.5. まで «1. допоки; 2. аж до, і навіть; 3. тільки, лише».....	172
6.2.2. Частки приблизного рахунку.....	172
6.2.2.1. ごろ «приблизно, близько».....	172
6.2.2.2. ぐらい «приблизно, близько».....	173
6.2.2.3. Інклюзивна частка 付き.....	173
6.2.2.4. Дистрибутивна частка ずつ.....	174
6.2.3. Підкреслювально-тематичні частки.....	174
6.2.3.1. こそ «саме, якраз; власне».....	174

6.2.3.2. さえ «навіть».....	175
6.2.3.3. でも «навіть».....	177
6.2.3.4. も «також, теж».....	177
6.2.3.5. は «щодо / що стосується...».....	179
6.2.4. Заклучні модально-експресивні частки.....	180
6.2.4.1. Питальні частки.....	181
6.2.4.2. Імперативні частки.....	182
6.2.4.3. Частки, що пом'якшують категоричність.....	184
6.2.4.4. Частки, що підсилюють категоричність.....	186
6.2.4.5. Контактвстановлюючі частки.....	195
6.2.4.6. Цитаційні частки.....	199
6.2.4.7. Експресивні частки.....	201
7. Післяйменники.....	207
7.1. Післяйменники китайського походження.....	207
7.2. Відіменні післяйменники японського походження.....	209
7.3. Віддієслівні післяйменники японського походження.....	212
7.3.1. Керування віддієслівних післяйменників.....	215
7.3.2. Багатозначність віддієслівного післяйменника に依って.....	223
7.3.3. Особливості вживання віддієслівних післяйменників にしては та としては.....	224
7.3.4. Дієслівні післяйменникові сполучення.....	225
8. Сполучники.....	226
8.1. Класифікація сполучників.....	226
8.2. Сурядні сполучники.....	227
8.2.1. Сполучники と、及び、並びに、や、……や、……など.....	228
8.2.2. Сполучники が、けれども(けれど、けど、だけど)、しかし(し かしながら)、だが.....	229
8.2.3. Сполучники そうして、そして、し、又、且つ.....	230
8.2.4. Сполучники 又は、若しくは、或は、か、それとも、や.....	231
8.3. Підрядні сполучники.....	233
8.4. Утворення сполучників.....	234
9. Прикметники.....	235
9.1. Предикативні прикметники.....	236
9.1.1. Службові предикативні прикметники 深い та 高い.....	236
9.1.2. Службові предикативні прикметники 難い、辛い、がたい、易い та 良い.....	236
9.1.3. Ад'єктивні суфікси ～っぽい та ～臭い.....	237

9.1.4. Конструкція ごちが / の良い.....	238
9.1.5. Особливий службовий предикативний прикметник ない.....	238
9.1.6. Основи предикативних прикметників.....	238
9.1.6.1. 1-ша основа.....	239
9.1.6.2. 2-га основа.....	240
9.1.6.3. 3-тя основа.....	242
9.1.6.4. 4-та основа.....	244
9.1.6.5. 5-та основа.....	245
9.2. Віддієслівні прикметники.....	245
9.3. Напівпредикативні прикметники.....	249
9.3.1. Граматичні форми напівпредикативних прикметників.....	251
9.4. Непредикативні прикметники.....	255
9.5. Ступені порівняння прикметників.....	256
9.6. Ад'єктивні дієслова на ～がる.....	257
10. Зв'язки.....	259
10.1. Власне зв'язки.....	259
10.2. Модальні кінцівки.....	264
10.2.1. Модальна кінцівка らしい.....	267
11. Дієслова.....	270
11.1. Перехідні та неперехідні дієслова.....	270
11.2. Основи дієслів.....	274
11.2.1. Перша дієвідміна.....	275
11.2.2. Друга дієвідміна.....	277
11.2.3. Нерегулярна дієвідміна.....	280
11.2.4. Функції дієслівних основ.....	281
11.2.4.1. 1-ша основа.....	282
11.2.4.2. 2-га основа.....	282
11.2.4.3. 3-тя основа.....	283
11.2.4.4. 4-та основа.....	284
11.2.4.5. 5-та основа.....	284
11.3. Закінчення заключної форми нейтрально-ввічливого стилю ～ます.....	285
11.4. Семантична класифікація дієслів.....	286
11.5. Атрибутивні форми дієслів.....	289
12. Синтаксичні типи речень.....	291
12.1. Просте непоширене речення.....	291
12.2. Просте поширене речення.....	292

12.3. Складносурядне речення.....	293
12.4. Складнопідрядне речення.....	293
13. Видо-часові форми предикатів.....	296
13.1. Форма теперішньо-майбутнього часу.....	296
13.2. Форма минулого часу.....	298
13.2.1. Утворення простої форми минулого часу.....	299
13.2.2. Утворення нейтрально-ввічливої форми минулого часу.....	302
13.2.3. Використання форми минулого часу.....	302
13.3. Форма результативного виду на ～て / ～である.....	303
13.4. Форма тривалого виду на ～て / ～でいる.....	305
13.4.1. Форма тривалого виду на ～つつある.....	307
13.5. Форма дистантивного виду на ～て / ～でいく.....	308
13.6. Форма апроксимативного виду на ～て / ～でくる.....	309
13.7. Форма атемптивного виду на ～て / ～でみる.....	311
13.8. Форма цільового виду на ～て / ～でおく.....	313
13.9. Форма завершеного виду на ～て / ～でしまう.....	315
13.10. Форма емпатичного виду зі службовим словом ところ.....	317
14. Модальні закінчення предикатів.....	319
14.1. Форма 5-ї основи дієслова.....	319
14.2. Ймовірісні форми.....	320
14.2.1. Форма 5-ї основи предикативних прикметників.....	320
14.2.2. Форми на だろう / でしょう / であろう.....	321
14.2.3. Похідні конструкції з імовірісними формами.....	321
14.2.4. Модальна зв'язка かも知れない.....	322
14.2.5. Гіпотетична конструкція ところでした / ところだった.....	322
14.3. Дезидеративні форми.....	322
14.3.1. Форма на ～たい(と思う).....	323
14.3.2. Форма на ～たがる.....	324
14.3.3. Форма «5-та основа дієслова + と思う / と考える».....	324
14.3.4. Форма на ……がほしい.....	325
14.3.5. Форма на ……をほしがる.....	326
14.3.6. Форма на ～て / ～でほしい.....	326
14.3.7. Форми зі службовим іменником つもり.....	326
14.4. Заперечно-ймовірісні форми на ～まい.....	328
14.5. Форма із суфіксом ～べき(だ / です / である).....	330
14.6. Евіденційні форми.....	330

14.6.1. Форма на ～みたい(だ / です / である).....	331
14.6.2. Форма на ～そう(だ / です / である) (1).....	331
14.6.3. Форма на ～って(ね).....	332
14.6.4. Форма на ～そう(だ / です / である) (2).....	332
14.6.5. Форма на ～らしい(だ / です / である).....	333
14.6.6. Форми зі службовим словом よう.....	333
14.6.7. Форма на ～ごとし(だ / です / である).....	336
14.7. Евалюативні (оціночні) форми.....	337
14.7.1. Форма на ～の(ん) (だ / です / である).....	337
14.7.2. Форма на ～はず(だ / です / である).....	337
14.7.3. Форми з модальними кінцівками に 違い ない та に 相違 ない.....	338
14.7.4. Форма на ～わけ(だ / です / である).....	339
15. Службові адвербіальні морфеми.....	341
15.1. だって «також, теж».....	341
15.2. すら «навіть».....	341
15.3. なんか «такий як / на кшталт...», «якийсь там».....	341
15.4. なんて «такий як / на кшталт...», «якийсь там».....	342
15.5. ほど.....	342
15.6. など.....	343
15.7. と.....	343
16. Пасивні речення.....	345
16.1. Утворення пасивних форм.....	345
16.2. Вживання пасивних форм.....	346
16.2.1. Речення із власне пасивним значенням.....	347
16.2.2. Речення із непасивним значенням.....	348
16.3. Особливості вживання に、から та によって із суб'єктом у пасивних реченнях.....	349
17. Каузативні та каузативно-пасивні речення.....	351
17.1. Каузативні речення.....	351
17.1.1. Утворення каузативних форм.....	351
17.1.2. Вживання каузативних форм.....	353
17.1.3. Сполучення каузативних форм із формами директиву.....	354
17.2. Каузативно-пасивні речення.....	354
17.2.1. Вживання каузативно-пасивних форм.....	356
18. Потенційні речення.....	358

18.1. Потенційні форми дієслів.....	358
18.2. Форми на ～うる / ～える.....	361
18.3. Конструкція ことができる.....	363
19. Категорія директиву.....	368
19.1. Форми (～て / ～で)やる、(～て / ～で)上げる、(～て / ～で)差し上げる.....	368
19.2. Форми (～て / ～で)くれる、(～て / ～で)下さる.....	371
19.3. Форми (～て / ～で)もらう、(～て / ～で)いただく.....	372
19.4. Сполучення різних директивних форм.....	374
19.5. Похідні директивні конструкції.....	374
19.6. Зіставлення директивних форм.....	376
20. Шанобливі та скромні форми дієслів.....	378
20.1. Регулярні шанобливі форми.....	378
20.1.1. Аналітичні регулярні шанобливі форми.....	378
20.1.2. Пасивні регулярні шанобливі форми.....	379
20.2. Регулярні скромні форми.....	379
20.2.1. Аналітичні регулярні скромні форми.....	380
20.2.2. Синтетичні регулярні скромні форми.....	380
20.3. Нерегулярні шанобливі та скромні форми.....	381
20.4. Просторічні форми дієслів.....	383
20.5. <i>Keigo</i> як стиль мовлення.....	384
20.6. Нейтрально-ввічливий стиль мовлення.....	385
20.7. Простий стиль мовлення.....	386
21. Заперечні форми предикатів.....	387
21.1. Заперечення на ～ません.....	387
21.2. Заперечення на ない.....	388
21.3. Заперечення на 勿し.....	390
21.4. Заперечення на ～ず(に) / ～ざる.....	391
21.5. Заперечення на ～ぬ / ～ん.....	393
21.6. Подвійне заперечення.....	395
21.7. Заперечення як частина модальних конструкцій зобов'язання.....	397
22. Питальні речення.....	399
22.1. Інтонаційно виражене питання.....	399
22.2. Граматично виражене питання.....	399
22.3. Альтернативні питання.....	401
22.4. Риторичні питання.....	401

22.5. Питальні речення з додатковими модальними відтінками.....	402
22.6. Непрямі (цитаційні) питання.....	402
22.7. Заперечні питання.....	403
23. Зобов'язальні, уступні, дозвільні та забороняючі конструкції.....	404
23.1. Зобов'язальні конструкції.....	404
23.1.1. Умовно-заперечні зобов'язальні конструкції.....	404
23.1.2. Зобов'язальна форма із суфіксом ～べき(だ / です / である).....	405
23.1.3. Зобов'язальна форма на ～はず(だ / です / である).....	406
23.1.4. Стійкі граматичні конструкції зі значенням зобов'язання.....	406
23.2. Уступні конструкції.....	408
23.3. Дозвільні конструкції.....	409
23.4. Забороняючі конструкції.....	410
24. Імперативні конструкції.....	413
24.1. Прості фамільярні імперативні форми.....	413
24.2. Ввічливі фамільярні імперативні форми.....	414
24.3. Дружні фамільярні імперативні форми.....	414
24.4. Класичні імперативні форми.....	414
24.5. Нейтрально-ввічливі імперативні форми.....	415
24.6. Прості фамільярні заперечні імперативні форми.....	415
24.7. Нейтрально-ввічливі заперечні імперативні форми.....	415
24.8. Альтернативні імперативні форми.....	416
24.9. Шанобливі імперативні форми.....	417
24.10. Директивні форми у функції імперативних.....	418
25. Цитаційні форми.....	419
25.1. とのことだ / です.....	419
25.2. という.....	419
25.3. って.....	423
25.4. によると / によれば та では.....	423
25.5. Пряма мова.....	424
25.6. Непряма мова.....	427
25.7. Фонетична особливість дієслова 言う.....	429
26. З'єднувальні (сполучні) морфеми та словоформи.....	430
26.1. З'єднувальні морфеми.....	430
26.2. З'єднувальні словоформи.....	435
26.2.1. Дісприслівник передування (форма на ～て / ～で).....	435

26.2.1.1. Функції дієприслівника передування.....	439
26.2.2. Копулятивний дієприслівник.....	442
26.2.3. Відмінності у вживанні дієприслівника передування та копулятивного дієприслівника.....	443
26.2.4. Дієприслівник одночасності (форми на ～ながら та на ～つつ).....	445
26.2.5. Репрезентативний дієприслівник (форма на ～たり / ～だり).....	447
27. Заклучний присудок, виражений стійкою граматичною конструкцією.....	451
27.1. ことがある.....	451
27.2. ことにある.....	452
27.3. ことにする.....	453
27.4. ことになる.....	453
27.5. ようにする.....	453
27.6. ようになる (なった).....	454
27.7. さえ……～ば.....	454
27.8. Заклучні компоненти складених дієслів як різновид стійких граматичних конструкцій.....	455
27.8.1. Другий дієслівний компонент аспектуальності дії.....	455
27.8.2. Другий дієслівний компонент просторової спрямованості дії.....	458
28. Підрядні речення умови.....	460
28.1. Умовно-часова форма на ～ば.....	460
28.2. Умовно-часова форма на ～たら / ～だら.....	461
28.3. Умовно-часова форма на ～なら、～ならば.....	461
28.4. Умовно-часова форма на ～と.....	462
28.5. Семантичні типи умовно-часових значень.....	463
28.5.1. Загальна ймовірнісна умова.....	464
28.5.2. Конкретна ймовірнісна умова.....	466
28.5.3. Загальна достовірна умова.....	467
28.5.4. Конкретна достовірна умова.....	468
28.5.5. Умова доконаного виду теперішнього часу.....	469
28.5.6. Умова доконаного виду минулого часу.....	471
28.5.7. Умова несподіваного відкриття.....	472
28.5.8. Умова, пов'язана із звичаями у минулому.....	473
28.5.9. Нереальна умова.....	473
28.6. Граматико-стилістичні особливості умовно-часових форм.....	474

28.7. Сполучний прислівник もし «якщо».....	476
29. Інші типи підрядних речень.....	477
29.1. Підрядні речення часу.....	477
29.1.1. Підрядні речення часу зі службовим іменником 時.....	477
29.1.2. Підрядні речення часу зі службовим іменником 場合.....	480
29.1.3. Підрядні речення часу з іншими службовими словами.....	481
29.1.4. Підрядні речення часу зі службовим іменником 所.....	483
29.2. Підрядні означальні речення.....	484
29.3. Підрядні з'ясувальні речення.....	485
29.4. Підрядні речення супутньої дії.....	486
29.5. Підрядні речення способу дії.....	486
29.6. Підрядні речення ступеня.....	487
29.7. Підрядні речення наслідку.....	487
29.8. Підрядні речення причини.....	488
29.8.1. Підрядні речення причини зі сполучником から.....	488
29.8.2. Підрядні речення причини зі сполучником ので.....	489
29.8.3. Підрядні речення причини зі сполучником ため(に).....	490
29.8.4. Підрядні речення причини зі сполучником だけに / だけあつて.....	491
29.8.5. Підрядні речення причини зі сполучниками から(に)は、以上、上(に / は).....	491
29.9. Підрядні допустові речення.....	492
29.9.1. Підрядні допустові речення зі сполучником のに.....	493
29.9.2. Підрядні допустові речення зі сполучником 癖に.....	493
29.10. Підрядні речення цілі.....	494
29.10.1. Підрядні речення цілі зі сполучником のに(は) / には.....	494
29.10.2. Підрядні речення цілі зі сполучником ため(に).....	494
29.10.3. Підрядні речення цілі з відмінковим показником に.....	495
29.10.4. Підрядні речення цілі зі сполучником よう(に).....	495
ДОДАТОК: Класична старописемна японська мова <i>бунго</i>	497
§ 1. Загальні відомості.....	497
§ 2. Історична орфографія кани.....	497
§ 3. Вживання відмінкових показників.....	501
§ 4. Особові займенники.....	502
§ 5. Питальні та неозначені займенники.....	502
§ 6. Множина іменників.....	503

§ 7. Шанобливі та грубі афікси іменників.....	503
§ 8. Частки.....	503
§ 9. Предикативні прикметники.....	505
§ 10. Напівпредикативні прикметники.....	508
§ 11. Суфіксальні форманти прикметників.....	510
§ 12. Зв'язки.....	510
§ 13. Дієслова.....	511
§ 14. Категорія заперечення.....	520
§ 15. Минулий час.....	522
§ 16. Дієприслівники.....	524
§ 17. Категорія виду.....	525
§ 18. Категорія стану.....	527
§ 19. Категорія способу.....	528
§ 20. Синтаксис.....	535
§ 21. Камбун.....	536
§ 22. Граматичні елементи бунго у сучасних публіцистичних текстах.....	538